

5, 6 și 7. S-a stabilit că, 62% de medici apreciază propria activitate profesională în pandemie ca fiind mai stresantă din cauza riscului mare de infectare cu COVID-19 și/sau necesității de a purta echipament de protecție; 25% – raportează că au avut un program prelungit din cauza numărului mare de pacienți; 13,2 % – au relatat despre „unui program de lucru mai prelungit” din cauza colegilor bolnavi sau a colegilor care au fost reprofilați pentru secții de profil COVID-19. Privind modul de acordare a serviciilor medicale, studiul a relevat că, 52,2% din respondenți au practicat un mod combinat de consultații (la oficiu și la telefon); 33% de medici au practicat mai des consultația la telefon evitând „maxim posibil” contactul direct cu pacientul; și doar 14,6% au practicat consultațiile obișnuite în oficiu sau vizite la domiciliu. Referitor la tipurile de servicii acordate pacienților în perioada de pandemie COVID-19, s-a determinat că 35,5% din respondenți au avut drept preocupare principală monitorizarea pacienților oncologici și tratamentul durerii la această categorie de pacienți; 29,7% – prescrierea medicamentelor compensate; 18,7 % au afirmat că s-au confruntat cu solicitarea de programare la consultația medicilor specialiști și/sau investigații paraclinice. Din numărul total de medicii chestionați, 15,9% au fost implicați în monitorizarea pacienților pozitivi la COVID-19 sau în focare de COVID-19.

În urma analizei rezultatelor cercetării calitative au fost identificate două impedimentele majore privind accesul serviciilor medicale paliative în perioada pandemiei COVID-19: jumătate din pacienți au evitat adresarea la medicii de familie din frica de contactare a infecției COVID-19, iar 2/3 au avut impedimente în accesarea acestor servicii din cauza indisponibilității sau lipsei medicului de familie.

Concluzii. Deși Republica Moldova a făcut pași concreți în dezvoltarea cadrului legal în domeniul îngrijirilor paliative, în continuare există anumite lacune care limitează accesul pacienților paliativi la servicii medicale de calitate. În mod particular este vorba de lipsa unui plan național de dezvoltare și organizare a serviciilor paliative, inclusiv pe perioadă de pandemie, ceea ce este confirmat și de datele studiului de față. În conformitate cu acestea, atât medicii de familie cât și pacienții relevă că, accesul la serviciile medicale în perioada pandemiei COVID-19 a fost afectat de: suprasolicitarea sistemului medical, programările dificile, programul supraîncărcat al medicilor de familie, îmbolnăvirea cadrelor medicale.

Cuvinte cheie. Medici de familie, servicii paliative, pandemie, COVID-19, îngrijiri.

COLABORAREA ÎNTRE ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ ȘI CULTUL RELIGIOS ORTODOX

Galina TURTUREANU

Oleg LOZAN

Scopul. Evaluarea colaborării între asistența medicală primară și cultul religios ortodox în domeniul sănătății publice pentru elaborarea recomandărilor în vederea dezvoltării dialogului intersectorial pentru soluționarea provocărilor din domeniul sănătății publice

Obiectivele. Studiarea practicilor internaționale și naționale privind implicarea cultelor religioase în soluționarea problemelor din domeniul sănătății publice și crearea parteneriatelor cu autoritățile sistemului de sănătate; analiza opiniei medicilor de familie cu privire la colaborarea cu reprezentanții cultului religios ortodox în domeniul sănătății publice; analiza opiniei

reprezentanților cultului religios ortodox cu privire la nivelul de implicare în soluționarea problemelor de sănătate publică din comunitate și colaborarea cu asistența medicală primară; elaborarea recomandărilor pentru îmbunătățirea nivelului de colaborare a asistenței medicale primare și a cultului religios ortodox din comunitate, în vederea dezvoltării dialogului intersectorial pentru soluționarea provocărilor din domeniul sănătății publice.

Materiale și metode. Tipul studiului: descriptiv, transversal, cantitativ. Unitate de cercetare: medicii de familie (n=344) și reprezentanții cultului religios ortodox (n=343) de pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Instrumente de colectare a datelor: chestionare realizate în Google forms și distribuite prin e-mail și pe suport de hârtie. *Metodele studiului:* istorică, sociologică, statistică, de transfer al datelor, comparativă, grafică.

Rezultate obținute. În baza rezultatelor obținute din cercetare concluzionăm despre gradul scăzut al colaborării dintre asistența medicală primară și reprezentanții cultului religios ortodox. Astfel, 60,1% din medicii de familie, cât și 79,8% dintre preoții ortodocși consideră că există bariere de conlucrare dintre asistența medicală primară și reprezentanții cultului religios ortodox. Viziunile asupra principalelor bariere de conlucrare dintre asistența medicală primară și reprezentanții cultului religios ortodox diferă în cele două loturi de studiu. Astfel, medicii de familie consideră că principalele bariere sunt: lipsa de comunicare dintre instituțiile medicale și cultele religioase (59,4%), lipsa de cunoștințe în domeniul sănătății în rândurile reprezentanților cultului religios (51,6%) și faptul că nu este înțeles rolul și modalitățile posibile de implicare a reprezentanților religiei în soluționarea problemelor de sănătate publică (47,8%). De cealaltă parte, 2/3 dintre reprezentanții cultului religios ortodox au afirmat că instituțiile religioase nu sunt văzute ca parteneri credibili în rezolvarea problemelor de sănătate publică (64,7%), iar alte bariere identificate de către aceștia sunt: lipsa de comunicare dintre instituțiile medicale și cultele religioase (44,8 %), nu este înțeles rolul și modalitățile posibile de implicare a reprezentanților religiei în soluționarea problemelor de sănătate publică (28,8%). Aproximativ un sfert dintre medicii de familie (23,3%) și preoții ortodocși (26,7%) consideră că lipsa de motivare din partea medicilor de familie ca fiind barieră în procesul de conlucrare dintre acești actori. Medicii de familie au afirmat, în proporție de 22,5%, că există interdicții din partea conducerii bisericii în procesul de conlucrare dintre aceștia, pe când reprezentanții cultului religios ortodox au afirmat doar în proporție de 4,7% că ar exista o astfel de barieră.

Printre măsurile care ar putea îmbunătăți colaborarea dintre reprezentanții cultului religios ortodox și asistența medicală primară, o „mai bună și regulată comunicare” a fost menționată în egală măsură de ambele grupe (medicii de familie – 78,1%; reprezentanții cultului religios ortodox – 78,0%).

Concluzii: În baza rezultatelor obținute din cercetare concluzionăm despre gradul scăzut al colaborării dintre asistența medicală primară și reprezentanții cultului religios ortodox. Ambele grupuri conștientizează obstacolele în calea unei colaborări eficiente. În același timp, ambele grupuri exprimă disponibilitate pentru conlucrare în interesul sănătății publice, iar gradul de deschidere pentru o colaborare mult mai strânsă, atât în rândul medicilor de familie, cât și a reprezentanților cultului religios ortodox, este exprimat prin dorința conlucrării și implicării pe viitor în soluționarea problemelor de sănătate publică.

Cuvinte cheie. Medici de familie, reprezentanții cultului religios ortodox, conlucrare.